

Encyklopedia Solidarności

<https://encysol.pl/es/encyklopedia/hasla-rzeczowe/43731,Szczecińska-Stocznia-Remontowa-Gryfia.html>
19.05.2024, 18:18

Szczecińska Stocznia Remontowa Gryfia

Hasło wydrukowane w **Tom V**

Szczecińska Stocznia Remontowa „Gryfia” – przedsiębiorstwo mieszczące się na położonej na Odrze wyspie Gryfia (sztucznie połączone wyspy: Dolno-Okrętowa i Górno-Okrętowa). Utworzone 12 VII 1952 zarządzeniem Ministra Przemysłu Maszynowego, pocz. z zadaniem obsługi Stoczni Szczecińskiej, jako Baza Remontowa „Gryfia”. 7 XI 1952 r. na podst. zarządzenia Ministra Przemysłu Maszynowego i Żeglugi zmieniono nazwę na „Szczecińska Stocznia Remontowa”. Potoczny przydomek „Gryfia” został wprowadzony do oficjalnej nazwy zarządzeniem Urzędu Gospodarki Morskiej z 5 VI 1987. 1980 „Gryfia” zatrudniała 3832 osoby, w latach następnych liczba ta systematycznie spadała. 1990 stan zatrudnienia wynosił 2914. Pracownicy przedsiębiorstwa brali udział w protestach Grudnia 1970 i Stycznia 1971 w Szczecinie. 25 VI 1976 w przedsiębiorstwie podjęto strajk. Część jego uczestników została zwolniona z pracy, 1300 osób ukarano pisemnymi upomnieniami oraz zapowiedzią odebrania 33 proc. „trzynastki” (I 1977 podjęto decyzję o wypłacaniu pełnej 13. pensji wszystkim pracownikom, aby nie wzbudzać „nastrojów niezadowolenia”). 19 VIII 1980 w zakładzie przerwano pracę, uformował się komitet strajkowy, pocz. z rotacyjną funkcją przewodniczącego (w obawie przed represjami), późn. zaś na jego czele stanął Eugeniusz Sztukowski (tajny współpracownik SB ps. „Helena”). 20 VIII do Międzyzakładowego Komitetu Strajkowego w Stoczni Szczecińskiej im. Adolfa Warskiego wszedł jako przedstawiciel „Gryfii” Leszek Dłouchy (w kolejnych dniach został nieformalnym rzecznikiem prasowym MKS oraz redaktorem strajkowego biuletynu „Jedność”). Na pocz. IX 1980 KS „Gryfii” przekształcił się w Komisję Robotniczą z E. Sztukowskim jako przewodniczącym. 1 IX 1980 w zakładzie sporządzono listę pracowników deklarujących wystąpienie ze

Związku Zawodowego Metalowców i przystąpienie do samorządnych zw. zaw., na którą wpisało się ponad 90 proc. załogi. X 1980 przeprowadzono wybory do Komisji Zakładowej „S”, przewodniczącym został wybrany Jerzy Brzeziński (w VII 1981 zastąpiony przez Józefa Kalembę), członkami: Paweł Albert, Ryszard Borkowski, Jan Filaszkiwicz, J. Kalemba, Zdzisław Konury, Grzegorz Kowalski, Ryszard Kustra, Władysław Michaliszyn, Marian Micherda, Adam Mitura, Henryk Nowakowski, Jerzy Sokołowski, Maria Stańczyk, E. Sztukowski, Ryszard Śnieg, Henryk Toczyłowski, Kazimierz Walos, Zdzisław Poll. Delegatami „Gryfii” na I Walne Zebranie Delegatów „S” Pomorza Zachodniego w VI 1981 zostali: R. Borkowski, J. Brzeziński, J. Kalemba, R. Kustra, M. Stańczyk, E. Sztukowski. J. Brzeziński, E. Sztukowski i R. Kustra weszli w skład Zarządu Regionu „S” Pomorza Zachodniego, a dwaj ostatni zostali także delegatami na I KZD „S” (IX-X 1981). Po 13 XII 1981 na terenie zakładu strajk okupacyjny z udziałem ok. 2500 pracowników. Uformowano 12-osobowy komitet strajkowy w składzie: J. Kalemba (przewodniczący), Zdzisław Konury (z-ca przewodniczącego), Władysław Michaliszyn, Jan Filaszkiwicz, Paweł Albert, Henryk Nowakowski, Marian Micherda, Kazimierz Walos, Henryk Toczyłowski, Grzegorz Kowalski, Adam Mitura, Zdzisław Poll. KS wspierał także (formalnie nie wchodząc w jego skład) wiceprzew. KZ J. Sokołowski. 16 XII 1981 protest rozbity na skutek desantu sił wojskowo-milicyjnych, wielu jego uczestników zwolniono z pracy. Pracownicy stoczni, w tym L. Dlouchy, Ryszard Borkowski, Ryszard Śnieg, znaleźli się wśród internowanych. 22 II 1982 J. Kalemba i J. Sokołowski za organizację strajku w „Gryfii” zostali skazani przez Sąd Pomorskiego Okręgu Wojskowego w Bydgoszczy na kary odpowiednio: 5 lat pozbawienia wolności i 4 lat pozbawienia praw publicznych oraz 3,5 roku pozbawienia wolności i 3 lat pozbawienia praw publicznych. Na podst. zarządzenia Ministra Urzędu Gospodarki Morskiej z 17 XII 1981 przedsiębiorstwo zmilitaryzowane. Pracownicy zakładu włączali się w działalność podziemną. W podziemnym Regionalnym Komitecie Strajkowym – Radzie Koordynacyjnej zakład reprezentował Ryszard Kustra (internowany w VIII 1982). 1983–1989 przewodniczącym Tajnej KZ „S” w „Gryfii” był J. Kalemba (formalnie został

zwolniony z pracy w zakładzie z przyczyn zdrowotnych 1983).
Od X 1988 J. Kalemba reprezentował także „Gryfię” w Tymczasowym Zarządzie Regionu „S”. 27 VIII 1988 kierownictwo stoczni w ramach przeciwdziałania „negatywnym nastrojom” wśród pracowników zdecydowało o wprowadzeniu podwyżki płac. X 1988 na terenie zakładu zbierano podpisy pod deklaracją wstąpienia do „S”. Inicjatorami akcji byli m.in. R. Śnieg, Erhard Bendlin, Janusz Pabisiński, Jan Gutowski. Inicjatywie starała się przeciwdziałać SB oraz dyrekcja stoczni, przykładowo wzywając zaangażowanych w nią pracowników na rozmowy. W „Gryfii” uformował się Komitet Założycielski „S”, w skład którego weszli m.in. Wiesław Milewski (jako przewodniczący), Ryszard Chmiel, Zdzisław Sojka, Bogumił Facoń, Zdzisław Pietrzak. Oficjalnie KZ „S” w „Gryfii” została zarejestrowana 2 XI 1989 r., jej pierwszym przewodniczącym został W. Milewski. Jednocześnie w przedsiębiorstwie funkcjonowało bardzo duże grono zwolenników Mariana Jurczyka. Zakładowa organizacja „Solidarność '80” (zarejestrowanego 24 IX 1991) związku w SSR „Gryfia” liczyła jeszcze przed rejestracją ok. 890 osób, została zarejestrowana 21 XI 1991. W okresie PRL zakład pozostawał w stałym zainteresowaniu SB. 14 X 1970 została założona sprawa obiektowa (SO) krypt. Gryfia (nr ewidencyjny 1290), w ramach której kontrolowano w kolejnych latach dwie szczecińskie stocznie remontowe: „Gryfię” oraz „Parnicę”. SB zajmowała się wszelakimi objawami działalności opozycyjnej na terenie przedsiębiorstwa, jak również kontaktami jego pracowników z przedstawicielami zagranicznych firm, przebywającymi na jego terenie obcokrajowcami, różnego rodzaju nieprawidłowościami (przykładowo w zakresie gospodarki materiałowej, wykorzystania sprzętu), pożarami czy wypadkami. SO krypt. Gryfia została zakończona 19 II 1990 na podst. zarządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z 9 XII 1989. Od 1 IV 1996 funkcjonowała jako jednoosobowa spółka skarbu państwa pn. Szczecińska Stocznia Remontowa „Gryfia” SA 2013 połączona z Morską Stoczną Remontową w Świnoujściu i przyjęła nazwę: Morska Stocznia Remontowa „Gryfia” SA. W roku utworzenia zakład zatrudniał 428 pracowników, których liczba w kolejnych latach znacząco rosła, z rozbudową przedsiębiorstwa i zagospodarowaniem

kolejnych terenów wyspy. 2007 zakład zatrudniał 1113 pracowników. Stocznia zajmuje się remontami, jak również budową statków dla armatorów krajowych i zagranicznych.

Michał Siedziako

[Region Pomorze Zachodnie, Szczecin](#)

[Poprzedni Strona](#)
[Następny Strona](#)

[Zgłoś błąd](#)